

**PREZES
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI
I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W BYDGOSZCZY**

ul. Jagiellońska 34, 85-097 Bydgoszcz
tel. (052) 345-56-44, Fax (052) 345-56-17
e-mail: bydgoszcz@uokik.gov.pl

Bydgoszcz, dnia 29.09.2006 r.

Znak: RBG-61-15/05/AB

Wg rozdzielnika

Decyzja Nr RBG 15/2006

- I. Stosownie do art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jednolity Dz.U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2080 ze zm. w Dz.U. z 2006 r. Nr 157, poz. 1119), oraz §2 ust. 1 pkt 3a i §6 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. z 2002 r. Nr 18, poz. 172 ze zm. w Dz.U. z 2003 r. Nr 6, poz. 68), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko Arturowi Byrtek prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą Transport Przewozowo-Osobowy z siedzibą w Inowrocławiu, w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

na podstawie art. 23c ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, **uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 23a ust. 1 i ust. 2 tej ustawy, działania Artura Byrtek Transport Przewozowo-Osobowy z siedzibą w Inowrocławiu, polegające na:**

naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom pełnej informacji o rozkładzie jazdy stosowanym na obsługiwanej przez tego przedsiębiorcę linii autobusowej nr 22 w Inowrocławiu, poprzez jego nie podawanie do wiadomości konsumentów w formie ogłoszeń wywieszanych na przystankach autobusowych, do czego, jako przewoźnik wykonujący przewozy regularne w transporcie drogowym, jest zobowiązany z mocy art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. Prawo przewozowe w związku z §2 rozporządzenia Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 13 stycznia 2006 r. w sprawie treści, sposobu i terminów ogłaszania rozkładów jazdy oraz ich aktualizacji, warunków ponoszenia kosztów związanych z zamieszczaniem informacji dotyczących rozkładów jazdy oraz podawaniem rozkładów jazdy do publicznej wiadomości,

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania;

- II. Stosownie do art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jednolity Dz.U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2080 ze zm. w Dz.U. z 2006 r.

Nr 157, poz. 1119), oraz §2 ust. 1 pkt 3a i §6 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. z 2002 r. Nr 18, poz. 172 ze zm. w Dz.U. z 2003 r. Nr 6, poz. 68), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko Krzysztofowi Buzuk prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą Usługi Transportowe z siedzibą w Inowrocławiu, w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

na podstawie art. 23c ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, **uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 23a ust. 1 i ust. 2 tej ustawy, działania Krzysztofa Buzuk Usługi Transportowe z siedzibą w Inowrocławiu, polegające na:**

naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom pełnej informacji o rozkładzie jazdy stosowanym na obsługiwanej przez tego przedsiębiorcę linii autobusowej nr 22 w Inowrocławiu, poprzez jego nie podawanie do wiadomości konsumentów w formie ogłoszeń wywieszanych na przystankach autobusowych, do czego, jako przewoźnik wykonujący przewozy regularne w transporcie drogowym, jest zobowiązany z mocy art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. Prawo przewozowe w związku z §2 rozporządzenia Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 13 stycznia 2006 r. w sprawie treści, sposobu i terminów ogłaszania rozkładów jazdy oraz ich aktualizacji, warunków ponoszenia kosztów związanych z zamieszczaniem informacji dotyczących rozkładów jazdy oraz podawaniem rozkładów jazdy do publicznej wiadomości,

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania.

Uzasadnienie

W dniu 18.05.2005 r. do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwany dalej „Prezesem Urzędu”) wpłynęła skarga konsumenta Pana (dane osobowe), który złożył skargę na przewoźników linii miejskich nr 22, nr 23 i nr 26 w Inowrocławiu, którzy jego zdaniem nie zamieszczali informacji o rozkładach jazdy na przystankach autobusowych, naruszając tym samym obowiązek informacyjny względem konsumentów.

Podobnej treści skargę skierował do Prezesa Urzędu Pan (dane osobowe) pismem z dnia 24.05.2005 r. Również on zarzucił przewoźnikom linii nr 22, 23 i 26 m.in. nie zamieszczanie informacji o stosowanych rozkładach jazdy, dowolną jazdę, częste zmiany tras, wypuszczanie pasażerów pomiędzy przystankami, nie wydawanie pasażerom biletów co jego zdaniem narusza konkurencję, oraz interes konsumentów.

Wobec powyższego, postanowieniem nr RBG 76/2005 z dnia 14.06.2005 r. Prezes Urzędu wszczął postępowanie wyjaśniające w sprawie wstępnego ustalenia, czy m.in. Artur Byrtek prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Transport Przewozowo-Osobowy z siedzibą w Inowrocławiu (zwany dalej „Uczestnikiem 1”) i Krzysztof Buzuk prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Usługi Transportowe z siedzibą w Inowrocławiu (zwany dalej „Uczestnikiem 2”, bądź wspólnie z Arturem Byrtek „Uczestnikami”, bądź „Przewoźnikami”) naruszyli ustawę z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (zwana dalej „ustawą”).

W toku postępowania wyjaśniającego, Prezes Urzędu wstępnie zweryfikował zarzuty stawiane Przewoźnikom przez skarżących, i stwierdzając braki rozkładów jazdy na przystankach linii nr 22 (obsługiwana przez Uczestników), postanowieniem nr RBG 117/2005

z dnia 5.09.2005 r. wszczął z urzędu postępowanie w sprawie stosowania przez Uczestników praktyki naruszającej zbiorowy interes konsumentów, polegającej na naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom pełnej informacji o rozkładzie jazdy stosowanym na obsługiwanej przez tych przedsiębiorców linii nr 22 w Inowrocławiu, poprzez jego nie podawanie do wiadomości konsumentów w formie ogłoszeń wywieszanych na przystankach autobusowych.

W toku postępowania, Prezes Urzędu przeprowadził dowód z oględzin zdjęć i filmów utrwalonych na płytach CD dostarczonych przez skarżących konsumentów. Oględziny pozwoliły ustalić, o czym mowa szerzej w dalszej części uzasadnienia, że brak rozkładów jazdy, bądź brak kompletnych rozkładów jazdy dotyczy większości przystanków linii nr 22 w Inowrocławiu.

Ustosunkowując się do postawionego zarzutu, Uczestnicy zajęli następujące stanowisko:

1. Artur Byrtek:

- wywiesza rozkłady jazdy na przystankach i rozdaje je pasażerom w autobusie w formie ulotek (tzw. rozkłady kieszonkowe);
- przystanki są podatne na niszczenie rozkładów jazdy, wiaty przystankowe są źle zabezpieczone, a wywieszane przez niego rozkłady są często niszczone;
- umowy na korzystanie z przystanków nie mówią nic o zabezpieczeniach wiat przystankowych;
- rozkłady jazdy są również niszczone i zaklejane przez jego konkurentów;
- kontroluje przystanki codziennie, gdyż sam jest kierowcą i niezwłocznie uzupełnia niszczone rozkłady jazdy;
- na dzień 21.03.2006 r. na przystankach obsługiwanej przez Uczestnika linii znajdowało się 15 rozkładów jazdy;
- przewoźnik nie odpowiada za akty wandalizmu;
- nie potrafił określić kosztów związanych z uzupełnianiem rozkładów;
- mieszkańcy Inowrocławia, z których większość jest uboga, a znaczna część bezrobotna, wybierają busy jako tańszy od komunalnego (MPK Sp. z o.o. w Inowrocławiu) środek transportu;
- oraz zobowiązał się, że będzie niezwłocznie uzupełniać niszczone rozkłady jazdy;

2. Krzysztof Buzuk:

- rozkłady jazdy są niszczone przez osoby trzecie;
- uzupełnia niszczone rozkłady jazdy niezwłocznie;
- wszystkie przystanki są podatne na niszczenie rozkładów jazdy;
- nie potrafił określić kosztów związanych z uzupełnianiem rozkładów;
- przewoźnik nie odpowiada za akty wandalizmu;
- kontroluje przystanki na bieżąco, a weryfikację ostateczną wykonuje raz w tygodniu – ostatni raz w dniu 11.03.2006 r. (pismo z dnia 23.03.2006 r.);
- na dzień otrzymania wezwania do udzielenia informacji (pismo z dnia 17.02.2006 r.) na 5 przystankach obsługiwanej przez niego linii nie było rozkładów jazdy, a na jednym rozkład był zniszczony;
- klienci są informowani o rozkładzie jazdy w Internecie, na przystankach i u kierowcy.

Na podstawie zebranego materiału dowodowego, Prezes Urzędu ustalił:

Uczestnik 1 jest licencjonowanym przedsiębiorcą wykonującym regularne przewozy osób w krajowym transporcie drogowym w komunikacji miejskiej, w oparciu o zezwolenie Prezydenta Miasta Inowrocławia Nr 1/98 z dnia 30.06.1998 r. na linię regularną nr 22 na terenie Miasta Inowrocławia (na odcinku ulic Władysława Łokietka – 800-lecia).

Uczestnik 2 jest licencjonowanym przedsiębiorcą wykonującym regularne przewozy osób w krajowym transporcie drogowym w komunikacji miejskiej, w oparciu o zezwolenie

Prezydenta Miasta Inowrocławia Nr 1/2000 z dnia 23.02.2000 r. na linię regularną nr 22 na terenie Miasta Inowrocławia (na odcinku ulic Władysława Łokietka – 800-lecia).

Na linii obsługiwanej przez Uczestników, korzystają oni z 26 przystanków autobusowych użytkowanych na podstawie umów zawartych z właścicielem – Miastem Inowrocław, w tym przystanki nr: 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 31, 51, 74, 75, 76, 77, 80 i 168.

Oględziny zdjęć przystanków utrwalonych na płytach CD pozwoliły dokonać następujących ustaleń na okoliczność zamieszczania przez Uczestników rozkładów jazdy na przystankach:

1. płyta CD stanowiąca załącznik do pisma z dnia 10.06.2005 r. Pana (dane osobowe), opisana „Rozkłady jazdy na przystankach w Inowrocławiu”:
 - na płycie utrwalono zdjęcia 25 przystanków linii nr 22 (łącznie linia ta posiada 26 przystanków, w tym 13 na trasie ul. Wł. Łokietka – 800-lecia i 13 na trasie Os. Rąbin – Wł. Łokietka);
 - zdjęcia są oznaczone datą 19.05.2005 r.;
 - na żadnym ze zdjęć przedstawiających 24 przystanki nie stwierdzono ogłoszeń o rozkładzie jazdy linii nr 22; zdjęcie jednego przystanku było nieczytelne, co uniemożliwiło ostateczne ustalenie, czy przedstawiało ono rozkład jazdy badanej linii – stosując domniemanie na korzyść Uczestników, Prezesa Urzędu uznał, iż zdjęcie to mogło przedstawiać rozkład jazdy wywieszony przez Uczestników;
2. płyta CD stanowiąca załącznik do pisma Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego Sp. z o.o. w Inowrocławiu z dnia 29.07.2005 r., opisana „Zdjęcia przystanków 19.05.2005”:
 - zawartość płyty jest tożsama z płytą jak wyżej;
3. płyta CD stanowiąca załącznik do pisma Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego Sp. z o.o. w Inowrocławiu z dnia 29.07.2005 r., opisana „Zdjęcia przystanków 29.07.2005”:
 - na płycie utrwalono zdjęcia 19 przystanków linii nr 22;
 - zdjęcia są oznaczone datą 29.07.2005 r.;
 - na zdjęciach przedstawiających 15 przystanków nie stwierdzono ogłoszeń o rozkładzie jazdy linii nr 22;
 - na zdjęciach przedstawiających 4 przystanki stwierdzono ogłoszenie o rozkładzie linii nr 22 wywieszone przez Artura Byrtek Transport Przewozowo-Osobowy;
 - ogłoszenia Artura Byrtek, oraz innych przewoźników, mają formę kartek papieru przyklejanych do blaszanej tablicy, część rozkładów jazdy MPK Sp. z o.o. zabezpieczono folią;
 - jedno z ogłoszeń Artura Byrtek (przystanek nr 21) zakreślono czarnym pisakiem;
 - tablice z rozkładami jazdy są częściowo zniszczone, pokreślone, nie posiadają żadnych zabezpieczeń, rozkłady jazdy są często zniszczone, a same przystanki w części zdewastowane.

Ponadto, Prezes Urzędu ustalił w niniejszym postępowaniu (w tym na podstawie informacji pozyskanych w postępowaniu wyjaśniającym znak RBG-61-12/05/MW), że przystanki autobusowe w Inowrocławiu narażone są na częste akty wandalizmu. Na podstawie informacji udostępnionych przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o. w Inowrocławiu wynika, iż w okresie niespełna półrocza (1.01.2005 – 13.06.2005 r.) przedsiębiorca ten wymieniał rozkłady jazdy na przystankach współużytkowanych z Uczestnikami w następujących ilościach: przystanek nr 7 – 57, nr 8 – 29, nr 9 – 26, nr 10 – 23, nr 11 – 22, nr 12 – 18, nr 13 – 2, nr 14 – 14, nr 15 – 10, nr 16 – 41, nr 17 – 17, nr 18 – 51, nr 19 – 0, nr 20 – 20, nr 21 – 18, nr 22 – 33, nr 23 – 47, nr 24 – 23, nr 31 – 9, nr 51 – 28, nr 74 – 0, nr 75 – 19, nr 76 – 17, nr 77 – 35, nr 80 – 4, nr 168 – 5 (średnio ok. 22 razy

w stosunku do jednego przystanku, tj. ok. 1 raz na 7,5 dni dla wszystkich przystanków współużytkowanych przez Uczestników i MPK Sp. z o.o.).

Dokonując niezbędnych ustaleń faktycznych, Prezes Urzędu pominął jako nieistotne dla niniejszego postępowania kwestie dotyczące stanu konkurencji pomiędzy przewoźnikami w Inowrocławiu, w tym dotyczące ewentualnych czynów nieuczciwej konkurencji, które winny być przedmiotem ustaleń sądów dokonywanych w trybie ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji z wniosku zainteresowanych przedsiębiorców.

Mając na uwadze ustalony stan faktyczny, Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Na wstępie, Prezes Urzędu wyjaśnia, że skoro Uczestnicy obsługują tę samą linię autobusową komunikacji miejskiej (nr 22) i na obu z nich ciąży ten sam obowiązek informacyjny wobec konsumentów (pasażerów), oraz, że postawiono im tożsamy zarzut naruszenia art. 23a ustawy, należało wszcząć i prowadzić jedno postępowanie w sprawie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów. Podstawę wspólnego rozpoznania sprawy stanowił przepis art. 62 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz.U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zmianami – zwana dalej „k.p.a.”) w związku z art. 80 ustawy.

Zgodnie z art. 23a ustawy *„Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. (ust. 1) Za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479[45] Kodeksu postępowania cywilnego, **naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, nieuczciwą lub wprowadzającą w błąd reklamę i inne czyny nieuczciwej konkurencji godzące w zbiorowe interesy konsumentów.**” (ust. 2)*

Naruszenie zbiorowych interesów konsumentów wymaga spełnienia dwóch warunków:

1. bezprawności działania przedsiębiorcy,
2. naruszenia zbiorowego interesu konsumentów.

Ad. 1 Jedną z praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów jest zgodnie z art. 23a ust. 2 ustawy naruszenie obowiązku udzielania im pełnej informacji, co zarzucono Uczestnikom w związku z podejrzeniem stosowania przez nich praktyki polegającej na nie podawaniu rozkładów jazdy do wiadomości konsumentów w formie ogłoszeń wywieszanych na przystankach autobusowych, w czym mieści się również ich nie uzupełnianie w przypadku zniszczeń.

Stwierdzenie bezprawności, o której mowa w art. 23a ust. 1 ustawy, wymaga w pierwszym rzędzie ustalenia, że na Uczestnikach ciążył prawny obowiązek informacyjny względem konsumentów (pasażerów) określony przepisami szczególnymi, w tym ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. Prawo przewozowe (tekst jednolity: Dz.U. z 2000 r. Nr 50, poz. 601 ze zm. w Dz.U. z 2001 r. Nr 125, poz. 1371, Dz.U. z 2002 r. nr 113, poz. 984, Dz.U. z 2002 r. Nr 130, poz. 1112, Dz.U. z 2003 r. Nr 149, poz. 1452, Dz.U. z 2003 r. Nr 211, poz. 2049, Dz.U. z 2004 r. Nr 97, poz. 962, Dz.U. z 2004 r. Nr 160, poz. 1678, Dz.U. z 2004 r. Nr 281, poz. 2780, Dz.U. z 2006 r. Nr 133, poz. 935 – zwana dalej „Prawem przewozowym”) i rozporządzenia Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 13 stycznia 2006 r. w sprawie treści, sposobu i terminów ogłaszania rozkładów jazdy oraz ich aktualizacji, warunków ponoszenia kosztów związanych z zamieszczaniem informacji dotyczących rozkładów jazdy oraz podawaniem rozkładów jazdy do publicznej wiadomości (Dz.U. z 2006 r. Nr 12, poz. 79 – zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie rozkładów jazdy”) – wcześniej rozporządzenia

Ministra Infrastruktury z dnia 24 grudnia 2003 r. w sprawie treści, sposobu i terminów ogłaszania rozkładów jazdy oraz warunków ponoszenia kosztów z tym związanych (Dz.U. z 2003 r. Nr 232, poz. 2332 z późn. zmianami).

Zgodnie z art. 2 ust. 2 Prawa przewozowego „Przewoźnik wykonujący regularne przewozy osób jest obowiązany w szczególności podać do publicznej wiadomości rozkład jazdy środków transportowych przez zamieszczenie informacji na wszystkich dworcach i przystankach wymienionych w rozkładzie jazdy.”. Natomiast zgodnie z §2 rozporządzenia w sprawie rozkładów jazdy „Przewoźnik podaje rozkład jazdy do publicznej wiadomości w formie ogłoszeń wywieszonych na dworcach i przystankach wymienionych w tym rozkładzie jazdy oraz w punktach sprzedaży biletów, co najmniej na 7 dni przed terminem jego obowiązywania. Rozkład jazdy może być ponadto podany do publicznej wiadomości w inny sposób zwyczajowo przyjęty, w szczególności w formie książek, broszur, ulotek, na nośnikach elektronicznych lub w formie informacji telefonicznej.” (analogicznie w §2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 24 grudnia 2003 r.).

Z powyższego wynika, że na przewoźników wykonujących regularne przewozy osób nałożony został obowiązek udzielania konsumentom informacji m.in. o stosowanym rozkładzie jazdy, a jego realizacja wymaga w pierwszym rzędzie wywieszenia ogłoszeń na dworcach, przystankach i w punktach sprzedaży biletów, oraz ewentualnie, podania rozkładu jazdy do publicznej wiadomości w inny, zwyczajowo przyjęty sposób. Co istotne, ogłoszenia na przystankach nie mogą być zastępowane przez inne formy podawania rozkładów jazdy do wiadomości konsumentów, oraz powinny być niezwłocznie uzupełniane w przypadku ich zniszczenia (obowiązek wywieszania ogłoszeń nie oznacza jedynie pierwszego wywieszenia rozkładu jazdy, ale jego ciągłej ekspozycji w formie aktualnych ogłoszeń na przystankach).

Tym samym, na Uczestnikach spoczywa obowiązek wywieszania na 26 przystankach linii nr 22 w Inowrocławiu ogłoszeń informujących pasażerów o stosowanym przez nich rozkładzie jazdy (każdy z nich winien wywiesić własny rozkład jazdy na obsługiwane przez siebie kursy, bądź winni oni porozumieć się co do wywieszania wspólnego rozkładu jazdy na wszystkie kursy linii nr 22 – w toku postępowania Uczestnicy informowali, że nie wiąże ich w tym zakresie żadne porozumienie, a rozkłady wywieszają samodzielnie).

Ustalenie, że Uczestnicy naruszyli obowiązek informacyjny, o którym mowa, wymagało stwierdzenia, że na przystankach obsługiwanej przez nich linii brak było ogłoszeń o rozkładzie jazdy, bądź takie były, lecz nieaktualne, albo zniszczone, co uniemożliwiało konsumentom zapoznanie się z pełną informacją o godzinach odjazdów autobusów. W tym celu, Prezes Urzędu oparł się na dowodzie z oględzin zdjęć przystanków utrwalonych na płytach CD dostarczonych przez Pana (dane osobowe) pismem z dnia 10.06.2005 r., oraz przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o. w Inowrocławiu pismem z dnia 29.07.2005 r.

Oględziny zdjęć przystanków utrwalonych na płytach CD pozwoliły ustalić, że spośród wyraźnych zdjęć wykonanych w dniu 19.05.2005 r., żadne nie prezentuje ogłoszenia o rozkładzie jazdy linii nr 22. Tym samym, Prezes Urzędu zmuszony był uznać, że brak ogłoszeń o rozkładzie jazdy dotyczył w dniu 19.05.2005 r. aż 24 spośród łącznej liczby 26 przystanków linii obsługiwanej przez Uczestników. Brak zdjęcia jednego z przystanków (jego tablicy) należało tłumaczyć na korzyść Uczestników, podobnie jak niewyraźne zdjęcie tablicy jednego z przystanków (przystanek nr 19). Oznacza to, iż brak informacji o rozkładzie jazdy – w ocenianej formie – dotyczył minimum 24 na 26 przystanków linii nr 22, tj. 92,31% i w równym stopniu obciążał obu Uczestników.

Oględziny zdjęć oznaczonych datą 29.07.2005 r. wykazały, że 15 przystanków linii nr 22 pozbawionych było ogłoszenia o rozkładzie jazdy. Na 4 przystankach widniały rozkłady jazdy wywieszane przez Uczestnika 1 (przystanki nr 10, 21, 75 i 77), a brak zdjęć pozostałych 7 przystanków Prezes Urzędu zmuszony był tłumaczyć na korzyść Uczestników. Oznacza to, że brak informacji o rozkładzie jazdy – w ocenianej formie – dotyczył minimum 15 na 26 przystanków, tj. 57,69% w przypadku Uczestnika 1 i minimum 19 na 26

przystanków, tj. 73,08% w przypadku Uczestnika 2. Oględziny zdjęć wykonanych w dniu 29.07.2005 r. wykazały, iż w porównaniu z dniem 19.05.2005 r. Uczestnik1 zintensyfikował swoje wysiłki związane z wywieszaniem ogłoszeń o stosowanym rozkładzie jazdy i uzupełnianiem braków w tym zakresie.

Należy podkreślić, że Uczestnicy obecni przy oględzinach zdjęć, oraz zapoznani z treścią sporządzonych na okoliczność ich oględzin protokołów, nie kwestionowali ich wartości dowodowej, w tym, nie zaprzeczyli, iż zostały one wykonane w dniach odpowiednio: 19 maja i 29 lipca 2005 r., oraz, że przedstawiają rzeczywisty stan przystanków w tych dniach. Pozwoliło to Prezesowi Urzędu na dokonanie ustaleń fatycznych stanowiących podstawę niniejszej decyzji mimo, że część ze zdjęć dostarczył bezpośredni konkurent Uczestników (MPK Sp. z o.o. w Inowrocławiu).

Prezes Urzędu uwzględnił argument Uczestników, iż przekazują oni konsumentom informacje o stosowanym rozkładzie jazdy również w innych formach niż ogłoszenia na przystankach, w tym poprzez ich wydawanie w formie ulotek (tzw. rozkłady kieszonkowe), na stronach Internetowych, bądź bezpośrednio u kierowców. Należy podkreślić, iż wszystkie z wymienionych sposobów informowania konsumentów o rozkładzie jazdy mają jedynie charakter subsydialny wobec obowiązku wywieszania ogłoszeń na przystankach. Nie kwestionując zatem, że konsumenci byli informowani o rozkładzie jazdy we wskazanych formach, należało uznać, że była to informacja niepełna w rozumieniu art. 23a ust. 2 ustawy, która nie gwarantowała konsumentom możliwości uzyskania informacji o godzinie odjazdu autobusu, oraz porównania godzin odjazdów przewoźników konkurujących ze sobą na danej trasie. Rozstrzygając tę kwestię, Prezes Urzędu oparł się również na powszechnie znanym fakcie (art. 77 §4 k.p.a. w związku z art. 80 ustawy), iż nie tylko prawnym obowiązkiem, ale i zwyczajem (dobrym) wśród przewoźników, jest podawanie informacji o stosowanym rozkładzie jazdy w formie ogólnie-dostępnych ogłoszeń na przystankach.

Prezes Urzędu ocenił także argument Uczestników dotyczący braku po ich stronie odpowiedzialności za akty wandalizmu, których wynikiem jest częste niszczenie rozkładów jazdy. Bezsprzeczne w niniejszej sprawie był fakt częstego niszczenia rozkładów jazdy na przystankach autobusowych w Inowrocławiu. Z pisma MPK Sp. z o.o. z dnia 29.07.2005 r. wynika, że są przystanki, na których rozkłady są uzupełniane nawet co 2-3 dni, a średnia żywotność ogłoszeń (rozumianych jako komplet ogłoszeń dla wszystkich linii MPK Sp. z o.o. na danym przystanku) za pierwsze półrocze 2005 r. dla przystanków współużytkowanych z Uczestnikami (co dotyczy wszystkich 26 przystanków linii nr 22) to ok. 7,5 dnia, gdyż z taką częstotliwością rozkłady jazdy były uzupełniane przez pracowników MPK Sp. z o.o.

Cytowane powyżej przepisy Prawa przewozowego i rozporządzenia w sprawie rozkładów jazdy mają charakter bezwzględnie obowiązujący i nie przewidują żadnych wyjątków od określonego nimi obowiązku informacyjnego względem konsumentów, jak również, nie uzależniają odpowiedzialności przewoźników od zachowania osób trzecich. Niszczenie ogłoszeń o rozkładach jazdy jest zatem ryzykiem działalności przewoźników jako profesjonalistów, i wiąże się z nim obowiązek ich niezwłocznego uzupełniania, oraz, w razie takiej potrzeby, odpowiedniego zabezpieczenia przed aktami wandalizmu. Staranność wykonania tego obowiązku decyduje o uznaniu praktyki przedsiębiorcy za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 23a ustawy. Zdaniem Prezesa Urzędu, stanowisko przedstawione przez Uczestników pismem z dnia 10.01.2006 r. z powołaniem się na artykuł w Rzeczpospolitej, iż przewoźnik nie odpowiada za akty wandalizmu, jest nadinterpretacją wypowiedzi przedstawiciela Ministerstwa Infrastruktury. Dosłowne przyjęcia takiego poglądu prowadziłyby do uznania, że wystarczającym minimum staranności przewoźnika jest pierwsze wywieszenie ogłoszenia, a po zniszczeniu, nie istnieje już obowiązek jego uzupełnienia. Interpretacja taka jest oczywiście sprzeczna z treścią art. 23a ustawy w związku z art. 2 ust. 2 Prawa przewozowego, które nakazują przedsiębiorcom pełne, rzetelne i niewprowadzające w błąd informowanie konsumentów o rozkładzie jazdy.

Oceniając staranność zachowania Uczestników, Prezes Urzędu nie uznał za wiarygodne ich oświadczeń o niezwłocznym uzupełnianiu niszczonych rozkładów jazdy. Świadczy o tym w szczególności fakt, iż na dzień 19.05.2005 r. brak rozkładów jazdy dotyczył minimum 92,31% przystanków linii nr 22, a w dniu 29.07.2005 r. minimum 57,69% w przypadku Uczestnika 1 i minimum 73,08% w przypadku Uczestnika 2. Dane te świadczą, że jeśli nawet Uczestnicy uzupełniali brakujące rozkłady jazdy (pewne jedynie w przypadku Uczestnika 1), to nie czynili tego z częstotliwością pozwalającą na istotne uzupełnienie braków.

Znamienny dla oceny postępowania Uczestników, był również fakt, że zapytani przez Prezesa Urzędu, nie potrafili określić wysokości kosztów związanych z uzupełnianiem niszczonych rozkładów jazdy.

Mając na uwadze powyższe, oraz zakładając racjonalnie, że wspomniane akty wandalizmu w równym stopniu dotyczą wszystkich przewoźników, Prezes Urzędu uznał, że dane dotyczące MPK Sp. z o.o. są miarodajne dla oceny obowiązku uzupełniania ogłoszeń przez Uczestników, którzy winni kontrolować i uzupełniać zniszczone rozkłady jazdy minimum raz w tygodniu (średnio dla wszystkich przystanków linii nr 22), bądź zabezpieczyć ogłoszenia w taki sposób, aby ograniczyć możliwość ich zniszczenia. Niezasadne jest przy tym stanowisko Uczestnika 1, który podniósł przeciwko właścicielowi przystanków zarzut nie zabezpieczenia wiat przystankowych i tablic ogłoszeniowych. W ocenie Prezesa Urzędu, skoro umowy dotyczące korzystania z przystanków nie mówią nic o zabezpieczeniach ogłoszeń, to oczywiste jest, że przewoźnicy mają taką możliwość i jednocześnie obowiązek, o czym mowa powyżej, o ile jest to niezbędne dla realizacji obowiązku informacyjnego.

Tym samym, należało uznać, że Uczestnicy nie wykonywali obowiązku ogłaszania rozkładów jazdy z należytą starannością, co świadczy o naruszeniu obowiązku określonego w art. 2 ust. 2 Prawa przewozowego, i przesądza o spełnieniu przesłanki bezprawności praktyki.

Ad. 2 Art. 22¹ Kodeksu cywilnego zawiera legalną definicję konsumenta, zgodnie z którą *„Za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.”* Z kolei, zgodnie z art. 23a ust. 1 zd. 2 ustawy *„Nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów.”* (za pkt 2 preambuły Dyrektywy 98/27/EC Parlamentu Europejskiego oraz Rady Unii Europejskiej z dnia 19 maja 1998 roku w sprawie nakazów wydawanych w celu ochrony interesów konsumentów stanowiącym, iż *„Zbiorowe interesy oznaczają interesy, które nie stanowią skumulowanych interesów poszczególnych osób poszkodowanych z racji naruszenia.”*).

Ze zbiorowym interesem konsumentów mamy więc do czynienia wówczas, gdy bezprawne działanie przedsiębiorców dotyczy, lub może dotyczyć nieograniczonej liczby konsumentów, których nie da się zindywidualizować. Nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów, choćby liczba pokrzywdzonych konsumentów była bardzo duża.

W niniejszej sprawie kwestionowana praktyka Uczestników dotykała interesu wszystkich, bliżej nieokreślonych osób, które były (pasażerowie), bądź potencjalnie mogły być konsumentami usług przewozowych świadczonych przez Uczestników. Krąg tych osób był otwarty, co przesądza o zbiorowym, podmiotowo nieskonkretyzowanym zasięgu praktyki. Uzasadnia to wniosek o naruszeniu zbiorowego interesu konsumentów, o którym mowa w art. 23a ustawy.

O samym naruszeniu interesów konsumentów świadczy natomiast ograniczona możliwość zapoznania się z rozkładem jazdy stosowanym przez Uczestników, co – jak należy domniemać (ratio legis przepisu art. 2 ust. 2 Prawa przewozowego) – w istotny sposób utrudniało konsumentom planowanie i organizację ich podróży, oraz utrudniało porównanie rozkładów jazdy przewoźników konkurujących ze sobą na trasie linii nr 22.

Mając na uwadze powyższe, należało uznać, że Artur Byrtek prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Transport Przewozowo-Osobowy z siedzibą w Inowrocławiu (pkt I sentencji decyzji), oraz Krzysztof Buzuk prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Usługi Transportowe z siedzibą w Inowrocławiu (pkt II sentencji decyzji), dopuścili się tożsamej praktyki polegającej na naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom pełnej informacji w rozumieniu art. 23a ust. 2 ustawy i nakazać zaniechanie jej stosowania na podstawie art. 23c ust. 1 ustawy, zgodnie z którym *„Prezes Urzędu w decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów nakazuje zaniechanie jej stosowania.”*.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy w związku z art. 479²⁸ §2 k.p.c. od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Odwołanie należy przesłać na adres Delegatury UOKiK w Bydgoszczy.

Z up. Prezesa Urzędu
Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Andrzej Chajęcki
Dyrektor Delegatury UOKiK
w Bydgoszczy

Otrzymują:

1. Pan Krzysztof Buzuk
Usługi Transportowe
ul. Wspólna 23
88-100 Inowrocław
2. Pan Artur Byrtek
Transport Przewozowo-Osobowy
ul. Wojska Polskiego 13/96
88-100 Inowrocław

reprezentowani przez:

Radcę Prawnego
Andrzeja Pawlaka
Kancelaria Radcy Prawnego „Sed Lex”
ul. Toruńska 12 lok. 9
85-023 Bydgoszcz